

Bogusław Dr o ż d ż, *Wychowawcza funkcja Kościoła w społeczeństwie pluralistycznym*, Legnica: Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Legnickiej 1997, ss. 197.

Prezentowana pozycja książkowa jest znaczną częścią rozprawy doktorskiej, noszącej taki sam tytuł, napisanej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim pod

kierunkiem ks. prof. dra hab. Ryszarda Kamińskiego. Poprzez analizę fenomenu życia społecznego, jakim jest społeczeństwo pluralistyczne, a także poprzez zwrócenie uwagi na rolę Kościoła w tak przedstawionym społeczeństwie, autor niniejszego opracowania – ks. B. Drożdż ukazuje nowe wyzwania, jakie stawia współczesny świat przed misją ewangelizacyjną Kościoła.

Rozdział pierwszy „Społeczeństwo pluralistyczne jako fakt społeczno-kulturowy” ukazuje rzeczywistość pluralistyczną w dwóch dymensjach: kulturowej i społecznej. Autor dokonuje tu syntetycznej analizy nowej formy życia społecznego. Zauważa, że sekularyzacja i ateizm, wkomponowane w dynamiczny, nawet agresywny nurt nowoczesności, spowodowały, że stan rozterki członków życia społecznego, a nawet ich frustracji stał się czymś naturalnym. Nastąpiło gwałtowne odrzucenie tradycji i wszystkiego, co choćby miało jej posmak, w tym podstawowych wartości chrześcijańskich, kościelnych struktur, zdrowej duchowości i w konsekwencji Boga. Kontestacja w pluralizmie została podniesiona do rangi imperatywu i mody. Człowiek żyjący w społeczeństwie pluralistycznym dokonał pomieszania i zrelatywizowania wszystkich wartości. Zerwanie związku między wolnością, prawdą i sumieniem spowodowało, że człowiek stracił orientację, czyniąc tym samym z siebie łatwy przedmiot różnorodnych manipulacji. Kultura społeczeństw pluralistycznych cechuje się szybkim przepływem informacji. Trudność tej sytuacji, zdaniem Autora, polega na tym, iż obfitość przekazywanej informacji jest tak duża, że człowiek-odbiorca nie znajduje czasu, a często i chęci do jej zweryfikowania z prawdą swojego rozumu i sumienia. Taka postawa powoduje zrywanie naturalnych więzi osobowych z drugim człowiekiem i Bogiem. W miejsce tak powstałej pustki wchodzą wartości utylitarne, które zostają podniesione do poziomu wartości absolutnych. Rodzi to charakterystyczne dla sytuacji pluralizmu światopoglądy i ideologie o zabarwieniu nihilistycznym i konsumpcyjne postawy.

Nowa sytuacja, opisana w pierwszym rozdziale, stanowi wyzwanie dla Kościoła. Rozwiązanie problemów dzisiejszego człowieka w społeczeństwie pluralistycznym dokonuje się, zdaniem Autora, na drodze realizacji dwóch zadań. Prezentuje je drugi rozdział „Cel i podmiot wychowawczej funkcji Kościoła”. Pierwszym zadaniem jest troska o świętość osobistą wszystkich członków Kościoła. Wychowanie w tym celu duchownych i świeckich, stale aktualizowane przez Kościół, jest niezbędnym warunkiem skutecznego apostołstwa, za którym stoi zbawienie człowieka oraz zmiana kulturowa i społeczna współczesnego świata. Człowiek dążący do wewnętrznej doskonałości jest najlepszym świadkiem i dlatego wszelkie kościelne instytucje, jej działania i konkretni przedstawiciele hierarchii Kościoła nie mogą nad wychowawcze zadanie niczego przedkładać. Drugim zadaniem jest nowe rozumienie podmiotów w Kościele. Autor opracowania podkreśla, że podmiotowość należy widzieć w świetle zasady pomocniczości, która zapewnia odpowiedzialne realizowanie misyjności Kościoła.

Rozdział trzeci „Realizacja wychowawczej funkcji Kościoła” omawia rolę Kościoła w społeczeństwie pluralistycznym. Wychowawczą misję realizuje Kościół przez spełnianie potrójnej funkcji: nauczycielskiej, liturgicznej i pastoralnej. Są to podstawowe funkcje urzeczywistniania się Kościoła. Ich zakres jest szeroki, mieszczą one w sobie całość oddziaływania ewangelicznego na społeczeństwo pluralistyczne. Jednakże specyfika społeczeństwa pluralistycznego domaga się nie tyle zmian w kierunku

poszczególnych duszpasterskich działań, co raczej wymaga znacznego ożywienia. Nastąpi to wówczas, gdy Kościół będzie bardziej koncentrował się na konkretnym człowieku, jego doświadczeniach, losie i potrzebach. Duszpasterstwo indywidualne nie deprecjonując wcale duszpasterstwa ogólnego i masowego, musi być jedną z ważniejszych przesłanek branych pod uwagę przy opracowaniu strategii duszpasterstwa w świecie wzmożonego indywidualizmu, osamotnienia i egoizmu.

Należy zauważyć, że studium pastoralne ks. Drożdża powinno stać się lekturą nade wszystko dla tych, którzy angażują się w duszpasterstwo rodzin i młodzieży. Analiza współczesnych problemów społecznych, bogata bibliografia i liczne odniesienia do nauczania Jana Pawła II pozwolą Czytelnikowi przyswoić konieczny zakres wiedzy niezbędnej do zrozumienia wyzwań, jakie podejmuje Kościół w apostołstwie społeczeństw pluralizmu kulturowego.

Ks. Ireneusz Stolarczyk